

Archiwum Ringelbluma. Dzień po dniu Zagłady

Żadne przedsięwzięcie archiwalne nie jest w stanie uratować ludzkiego życia. Ale może ocalić jego sens, a także – jak w tym przypadku – godność człowieka. Podziemne Archiwum Getta Warszawskiego, prowadzone przez Emanuela Ringelbluma, było niezwykłym zjawiskiem o charakterze duchowym. Zespołowa praca, dokumentująca krok po kroku Zagładę, stanowi świadectwo ówczesnego zwycięstwa nad śmiercią.

Żadne przedsięwzięcie archiwalne nie jest w

stanie uratować ludzkiego życia. Ale może ocalić jego sens, a także – jak w tym przypadku – godność człowieka. Podziemne Archiwum Getta Warszawskiego, prowadzone przez Emanuela Ringelbluma, było niezwykłym zjawiskiem o charakterze duchowym. Zespołowa praca, dokumentująca krok po kroku Zagładę, stanowi świadectwo ówczesnego zwycięstwa nad śmiercią.

Archiwum Ringelbluma. Dzień po dniu Zagłady

Opracowanie zbiorowe

wydawca: Ośrodek KARTA

ilość stron: 264

Od wydawcy

Zbigniew Gluza

Żadne przedsięwzięcie archiwalne nie jest w stanie uratować ludzkiego życia. Ale może ocalić jego sens, a także – jak w tym przypadku – godność człowieka. Podziemne Archiwum Getta Warszawskiego, prowadzone przez Emanuela Ringelbluma, było niezwykłym zjawiskiem o charakterze duchowym. Zespołowa praca, dokumentująca

krok po kroku Zagładę, stanowi świadectwo ówczesnego zwycięstwa nad śmiercią. Archiwum stało się przesłaniem ginących Żydów, ich zbiorowym testamentem.

„Oneg Szabat” – konspiracyjna organizacja Archiwum – podjęła się wszechstronnej dokumentacji losów Żydów w czasie II wojny światowej. W zachowanych materiałach znajdują się relacje, dzienniki, wspomnienia, listy, sprawozdania, dokumenty urzędowe, zdjęcia, utwory literackie... Książka stanowi uważny wybór z całości tego zasobu; większość świadectw została w niej opublikowana po raz pierwszy (I edycja w 2008 roku). Prezentujemy chronologiczny zapis od września 1939 po styczeń 1943.

W wyborze znalazł się tekst, który stanowi miejsce kulminacyjne książki – z 31 lipca 1942. Podsumowuje pierwsze trzy lata, zapowiada następne miesiące. Głos Izraela Lichtensztajna, który rzuca społeczności żydowskiej, wywożonej z Warszawy na śmierć, wezwanie do buntu. A zlekceważony, niewysłuchany – potępia administrację getta jako ludzi podłych i tchórzliwych.

Lichtensztajn, nauczyciel i działacz społeczny, a zarazem członek „Oneg Szabat”, uosabia w tym momencie tragiczny dylemat mordowanego Getta. Bronić swej godności fizycznie, skazując się na pozostawienie po sobie martwego, spalonego pola, czy też ratować co się da, w tym papier, na którym zapisano Los? Dziś mamy z tego papieru tamten los odczytać.

Niniejsza edycja wybranych źródeł zgromadzonych w Archiwum Ringelbluma nie stanowi próby prezentacji całego zasobu. Żydowski

Instytut Historyczny, w którego zbiorach znajduje się Archiwum, planuje pełną jego publikację – jako projektowane na wiele lat, wielotomowe wydawnictwo; przedstawia je na końcu tej edycji Eleonora Bergman. Książka w serii „Żydzi polscy” jest skrótową zapowiedzią tego fundamentalnego przedsięwzięcia. Jest „wierzchołkiem góry lodowej”, który pozwala przeczuć, czym jest całość tego niezwykłego, bezprecedensowego dokonania.

Gromadzenie archiwum nie ocala życia... Gdy jednak ludzie je tworzący zdejmują z murów obwieszczenia zapowiadające ich własną śmierć, by je ułożyć we właściwej kolejności w zbiorze wielu podobnych obwieszczeń – kolekcja taka może unieważnić wyrok.

przeczytaj fragment książki